

עין משפט
גד מצוה

כד:

ר"ן

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

רש"י

מסורת הש"ם

א) ס"א כסם שנדרי הבאי מותרים כן שבוטות הבאי מותרות וכן גי' הרמב"ם, וכן במוספתא פ"ב, א) ועי' תוס' שבוטות סה. סד"ה משא"כ וכו' וע"ע שם טע. ד"ה באומר, א) אזוי צ"ל דלא עביד,

ס"ש דאמר רב הונא הלכה כר"א בן יעקב. כלומר ° דהוה ידע להו דרב הונא אפילו בקמייתא קבע הלכתא כר"א בן יעקב דאי לא מאי מוכחא מדרב הונא דפליגי רבנן דלמא אצתרייתא הוא דפסיק הלכתא כוותיה כן פירשו רבותי. ונראה בעיני שאין לורך לכך אלא מעיקרא כי איבעיא אי פליגי רבנן עליה אי לאו למימא אקושטא דמילתא הוא דבעינן דאי פליגי עליה אפשר דלא קי"ל כוותיה דיחיד ורבים הלכה כרבים וכדמסקי' בצעין אס תמנא לומר פליגי הלכתא כוותיה או לית הלכתא כוותיה אזל השתא דמקבע רב הונא הילכתא כוותיה

דאפילו בקמייתא ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה מאי הוי עלה ת"ש דאמר רב הונא הלכה כרבי אליעזר בן יעקב וכן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כרבי אליעזר בן יעקב: **במתני'** "נדרי הבאי אמר קונם אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבר: **גמ'** תנא^א) נדרי הבאי מותרין בשבועות הבאי אסורין היכי דמי שבועות הבאי אילימא דאמר שבועה אם לא ראיתי בדרך הזה מידעם קאמר אמר אביי דאמר שבועה שראיתי אמר ליה רבא אם כן למה לי למימר ועוד דומיא דנדר קתני אלא אמר רבא באומר יאסרו פירות העולם עלי בשבועה אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים א"ל רבינא לרב אשי ודלמא האי

גברא קינא דשומשמני חזא ואסיק להון שמא עולי מצרים ושפיר משתבע א"ל

ליה מתנה מרובה הוא במסקנא נמי כי היכי דנקטינן טעמא דלאו מלכא אלא ה"ג נקטינן טעמא דלאו כלבא אלא דצתרווייהו כל היכא דאיתנהו מודה רבי אליעזר דנדר הוי ולא זרוחין ולזה נראה שהסכים הרמב"ן ז"ל בהלכותיו לפנינו צפ' קונם וכדבריו נראה לי

דאי לא תימא הכי מנתי' דפ' קונם [לקמן סג:] דאס אי אתה צא ונטול דלא כרבי אליעזר בן יעקב דצתרייתא דיתר על כן אתיא ואי הכי היכי פסקינן כר' אליעזר בן יעקב אפי' במאי דאמר צתרייתא הוה ליה סתם צמתני' ומחלוקת צברייתא והלכה כסתם אלא ודאי כדלמרכ: **במתני'** נדרי הבאי אמר קונם אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבר. נראה לי דתנא תרי גוויי נקט חד דשייך ביה גוזמא דהיינו כעולי מצרים דעביד איניש דכי חזי איניש טובא גזים ואמר כעולי מצרים וחד לא שייך ביה גוזמא דהיינו נחש כקורת בית הבר דכיון דמפרשינן בגמרא [כה] דלא נחש גדול קאמר אלא טרוף לא שייך למימר דרך גוזמא טרוף כקורת בית הבר שאין שום נחש טרוף כלל. ואשמעינן תנא דכי תלה איסור פירות צחד מהני נדרו בטל וכל חד וחד טעמיה לחוד דכי אמר קונם עלי פירות אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים בדין הוא דלא לתסרו עליה דקושטא קאמר כיון שראה עם רב דעביד איניש דגזים ככי ה"ג וכי אמר אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבר נמי הפירות מותרין מטעמא אחרינא דאע"ג דודאי שיקרא קאמר דאפי' בדרך גוזמא לא שייך למימר הכי אפי' הכי הפירות מותרין משום דלמדינן ליה לדעתיה שלא לאסור את הפירות נמכוון שא"כ לא היה לו לתלות איסורו בתנאי אלא היה לו לאסרם עליו צמוחלט שהרי אף כשהתנה צכיונא צוה אין לתנאו ענין שהדבר צרור שלא ראה נחש כוה שאין צין אסור סתם למתנה צכיונא צוה כלום אלא ודאי אמרי' שלא לאסור פירות צא אלא לומר דברי הבאי זה כלומר שראה נחש כקורת בית הבר. ומש"ה ניחא האי דתנן בשבוטות שתיס צתרא (שבוטות דף טע). גבי שבוטת שזא אם לא ראיתי גמל הפורח באויר אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבר ולא תנא התם כעולי מצרים משום דכה"ג לא לקי משום שבוטת שזא דעל הגוזמא קושטא קאמר והכא נמי לא חש תנא למתני גמל הפורח באויר דתרי גוויי דבעי למיתני דהיינו מידי דשייך ביה גוזמא ודלא שייך ביה גוזמא הא תגנהו: **גמ'** **ך שבוטות הבאי מותרות**. כלומר שהפירות מותרין משום ההוא טעמא דפרישנא צמתני'. מיהו צמידי דלא שייך ביה גוזמא כגון גמל הפורח באויר ונחש כקורת בית הבר כי תלי איסור פירות עלייהו לקי משום שבוטת שזא דליהו לא לאסור פירות נמכוין מההוא טעמא דצתרינא אלא ודאי יתה שבוטת לשזא לומר שראה דבר זה והיינו מנתי' דשבוטות דתנן התם דכי האי גוונא לוקה משום שבוטת שזא מה שאין כן צנדרים דצנדרי שזא ליכא מלקות: **ומקשי' היכי דמי שבוטות הבאי אי נימא דאמר אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מצרים מידעם קאמר הרי יאסה שבוטת לקרי**. כלומר שאין ללשון זה שום משמעות. ולסקר לאו דוקא אלא כלומר ללא דבר דצתרי צרא אף לשקר שמרתי (שמואל א סה): **דאמר שבוטת שראויס**. ונראה צעניי דצצירא ליה לאציי לפוס אוקימתיה דכי קתני כך שבוטות הבאי מותרות לאו אכולהו גוויי דמתני' קאי דצמידי דלא שייכא ביה גוזמא ליכא למימר שתהא שבוטות מותרת דשבוטת שזא הויא וליכא למימר מ"מ הפירות מותרות דהא אציי לא צמתנה צאיסור פירות מוקיס לה אלא לאציי הכי קתני כסם שנדרי הבאי מותרין כך שבוטות הבאי של גוזמא מותרות דלא תימא כיון דשבוטת חמורה לא גזים צה איניש וצדוקא קא משתבע ולקי משום שבוטת שזא דליתא אלא עביד איניש דגזים צבוטות כי היכי דגזים צנדרים: **ומקשי' ליה רצא א"כ למה ליה למימר**. כלומר דאי אמדיד דשייך ביה גוזמא צלחוד קאי פשיטא דשבוטות נמי מותרות דכיון דגזים ואמר קושטא קאמר. ועוד דומיא דנדר קתני כלומר דכסם שנדרים מותרין צהנחו תרי גוויי דמתני' כך שבוטות מותרות צהנחו תרי גוויי גופייהו ואי שבוטת שראיתי קאמר אי אפשר שתהא מותרת דנחש כקורת בית הבר ודכוותיה

דכיון

ב א מתי פ"ג מהלכות שבוטות הל"ה סגג לאון רמא טוש"ע י"ד סי' רלב טעף ד:
כא ב טוש"ע י"ד סימן רלג טעף ב:

—◆—◆—◆—

פירוש הרא"ש

מתני' נדרי הבאי. כמו צג' מקומות דברו חכמים לשון הבאי צפ' גיד הנשה (חולין דף ז:) כלומר גוזמא ושפת יד וכן זה הוסף על מה שראה כלסם שראה דבר נפלא וגדול ומוסיף לומר יותר ממה שראה והוא צעמא יודע שלא היה כל כך כמו שהוא אמר הלכן אע"פ שאמר קונם ככו זה עלי אם לא ראיתי עם כעולי מצרים הנחש שראיתי אם לא היה בקורת בית הבר לא אמרינן ודאי היה כך כמו שהוא אמר ויחקר המדר עזי אלא אמרינן הוא צעמא יודע שלא היה כל כך כמו שאמר אלא דרך בני אדם להוסיף על מה שראה ולא היה דעמו נלמד כי דרך בני אדם לנדר כן ונמרים הן אמר לשון בני אדם: **גב'** תנא נדרי הבאי מותרין אבל שבועות הבאי אסורין. משום דשבוטת מותרת טפי הלכן מותרת לאסור מדרגתן וכו' כסם שנדרי הבאי מותרים כן שבוטות הבאי מותרות: אייליא דאמר שבועה אם לא ראיתי בדרך הזה מידעם קאמר. דכיון דלינו אסרפ שום דבר עליו אין צלשו הוה שבוטת כלל ולגו גמל הרי יאסה שבוטת לשקר: **א"ב** למה לי למימר. כיון דאמר שבוטת שראיתי פשיטא שאסור אע"פ שדרך העולם לקרוא לעס רב כיונאי מצרים מ"מ אסור לישבע על זה ובנדר דוקא שיינן הונדר שלא כוון לנדר: ועוד דרביא דנדר קתני. דמשמע שאסור דבר עליו שבוטת כמו צנדר: **אבדו** פירות עולם עלי בשבוטת אם לא ראיתי בו' וע"ג שדרך העולם לקרוא לעס חמורה דשבוטת אסרינן להו עליהו ולאךך לישנא קמי"ל דלא מפלגינן צין נדרים לשבוטות:

שומשמיני חזא. ראה נמלים הציב והעלה להם עזי מצרים ולדעתו שפיר קא משתבע ואם אמר שהוא כן למה אינו נאמן:
ב א מתי פ"ג מהלכות שבוטות הל"ה סגג לאון רמא טוש"ע י"ד סי' רלב טעף ד:
כא ב טוש"ע י"ד סימן רלג טעף ב:
—◆—◆—◆—

גליון הש"ם

בדור"ן ד"ה ת"ש וכו' דהוה ידע להו. כעין זה צי"ן לקמן כ ט"א ד"ה ולר"י וכצנח דף ט ע"ב בתוספ' ד"ה לא הן וכו':

מוסף רש"י

שבועות הבאי אסורין. שהויא שבוטת צצמחי אסור, דצמר דברו אולינן, דצבוטות לא צעין פיו ולצו שזיס (ראמיה בשוח). למח לי למימר. שבוטת שזא צצדיא הוה (טס).

תוספות

באי הויא עליה. וא"ת והא פשיטא ככו דפליגי רבנן עליה לכן נראה לפרש הלכה כרבי אליעזר ציי או לא: נדרי הבאי אם לא ראיתי פירוש שאמר קונם פירות העולם עלי אם לא ראיתי וכו' מותרין מטעם דעבידי איניש דמשתעי הכי כדי לאמת ולצנך את דצריהן כצרואון מעשה אחד יותר ממה שגינל להיות ואין צלצו לאסור ואנן סדיי דצפרישית לעיל: בעזרי' בצצרים. לפי שראה עם רב יותר ממה שרגיל: נחש שרוף. לפי שראהו טרוף יותר משאר נחשים ודוקא שראה דצפרישית אלא אם לא ראה שום אדם ולא שום נחש ודאי לא הוי נדר הבאי ואסור משום א דעבידי איניש דמשמעו הכי כיון שלא ראה כלל: אלא אמר רבא דאמר אבדו כל פירות שבעולם וכו'. שבוטות פירשו המוספות צאוקי: